UUTISET

Suomi saamassa hyvityksen Durbanin hiilinielupäätöksestä

Metsäpinta-alan vähenemisestä koituva lasku kirjattiin EU:n ympäristöneuvostossa Suomen erityisongelmaksi, johon etsitään ratkaisua.

Kun Suomi kärsi vääryyttä Durbanin ilmastokokouksessa joulukuussa, ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) lohdutti, että EU hyvittää Suomelle koituvat tappiot. Uuden ilmastosopimuksen mukaan Suomi joutuu maksamaan metsäpinta-alan vähenemisestä, vaikka puusto kasvaa hakkuita enemmän.

Ensimmäinen askel kohti tulevia hyvityksiä otettiin perjantaina ympäristöneuvoston kokouksessa Brysselissä. Siellä EU:n ympäristöministerit kirjasivat, että Durbanissa sovitut laskentasäännöt ovat Suomelle erityisongelma ja että EU-komission tulee etsiä ratkaisut vääryyden korvaamiseksi.

Ympäristöministeri **Ville Niinistö** (vihr.) iloitsi siitä, että asiasta on nyt mustaa valkoisella.

”Yksikään jäsenmaa ei kyseenalaistanut tätä. Jatkamme komission kanssa neuvotteluja siitä, mikä on käytännössä paras ja nopein tapa ratkaista asia siten, että metsäpinta-alan pienenemistä Suomelle tulevat kustannukset kompensoidaan täysimääräisesti.”

Asiantuntija **Janne Näräkkä** MTK:sta pitää tärkeänä, että EU tunnustaa Suomen kaltoinkohtelun.

”EU on nyt hyväksynyt ministerien suulla, että Suomelle saadaan kompensaatio tehdä. Tiedossa ei kuitenkaan ole vielä miten, koska ydinneuvottelut ovat käymättä.”

Vaikka Niinistö on jo tavannut komission virkamiehiä asian tiimoilta, ei mitään selvää mallia ole vielä esitetty. Pöydällä on erilaisia vaihtoehtoja. Näräkän mukaan yksi vaihtoehto olisi antaa Suomelle ylimääräisiä päästöoikeuksia.

”Jos maanomistajille koituu haittaa siitä, että metsäpinta-alan vähenemistä joudutaan Durbanin päätösten takia estämään, täytyy kompensaationkin ulottua maanomistajiin. Hyöty ei saa valua vain teollisuudelle päästöoikeuksien muodossa”, Näräkkä toteaa.

Puola pullikoi vähennysten tiellä

Ympäristöministerit eivät sen sijaan päässeet sopuun päästövähennysten keinoista.

Vastaan harasi Puola, joka ainoana 27 jäsenmaasta vastusti EU-komission esittämää polkua kohti jo sovittua 80 prosentin päästövähennystä vuoteen 2050 mennessä. Sopimus ei olisi ollut sitova, mutta se olisi antanut komissiolle luvan suunnitella päästöleikkauksia vuodesta 2020 eteenpäin.

Puolan pullikoinnin syyksi arvellaan maan kivihiilipainotteisen teollisuuden varjelemista.

KATJA KOLJONEN
EIJA POUTANEN

KARI SALONEN

Suomen metsäpinta-ala pienenee vuosittain noin 20 000 hehtaarilla, kun metsää muun muassa raivataan pelloksi.

Muuntogeenien rajoitus jäi auki

EU:n ympäristöministerit eivät päässeet perjantaina sopuun siitä, kuinka jäsenmaat voisivat rajoittaa tai kieltää muuntogeenisten kasvien viljelyä alueellaan.

Suomen ohella yhä useampi EU-maa kannattaa viljelynrajoituksia. Kokouslähteiden mukaan rajoitusten perustelut ovat kuitenkin jäsenmaiden kesken niin erilaiset, ettei yhteiseen kantaan löytynyt määräenemmistöä.

Auki jäi myös se, jatkaako puheenjohtajamaa Tanska asian käsittelyä kesäkuussa.

Ehdotetut mallit eivät kelvanneet suurille jäsenmaille. Toisessa mallissa jäsenmaa voisi ilmoittaa yksipuolisesti viljelyn kielloista ja rajoituksista ja toisessa jäsenmaa neuvottelisi suoraan viljelylupaa hakevan yrityksen kanssa.

EIJA POUTANEN

PTT:N TALOUSTUTKA

Ympäristötuen sitoumukset rahoituskauden mittaisiksi

Ympäristötukisitoumukset tehdään Suomessa viideksi vuodeksi kerrallaan. Sopimuksiin on kuitenkin varattu rahaa ja niiden myös halutaan olevan voimassa seitsemän vuotta. Todellisuudessa viljelijät halutaan siis sitouttaa ympäristötukeen viiden vuoden sijaan seitsemäksi vuodeksi kerrallaan.

Vuonna 2007 tehdyt ympäristötukisitoumukset ovat tänä vuonna katkolla. Helmikuun alusta lähtien viljelijät ovat voineet jatkaa sitoumusten voimassaoloa suoraan Maaseutuviraston verkkopalvelusta. Jatko sovitaan kahdeksi vuodeksi, eli vuoden 2013 loppuun saakka. Tämän jatkon seurauksena ympäristötukisitoumuksen kestoksi tulee seitsemän vuotta ajalla 2007–2013.

Maatalouden ympäristötuki on osa kansallista Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa. Maaseudun kehittämisohjelmat hyväksytään ja niihin osoitetaan määrärahat aina koko Euroopan unionin rahoituskaudeksi. Meneillään oleva rahoituskausi kattaa vuodet 2007–2013.

Maaseutuohjelmat rahoitetaan EU:n yhteisestä ja jäsenmaiden kansallisista budjeteista. Ohjelmassa lyödään lukkoon ympäristötuen toimenpiteet ja tukitasot. Ohjelmaa tarkastellaan vuosittain, mutta kokonaisrahoitukseen tai ohjelman kestoon ei rahoituskauden aikana puututa.

Selvästi merkittävin osa ympäristötukisitoumuksista tehdään heti ohjelmakauden alussa. Tämä tarkoittaa myös sitä, että ympäristötukeen varatut määrärahat sidotaan suurelta osin heti ohjelmakauden alussa.

Ohjelmakauden aikana kokonaan uusia sitoumuksia tehdään ainoastaan siinä tapauksessa, että käytettävissä olevat määrärahat riittävät uusien sitoumusten perusteella haettavien tukien maksamiseen.

Jos sopimuksia on tehty kesken edellisen rahoituskauden, niiden jatkamiseen varataan määrärahat myös tulevalle rahoituskaudelle.

Viiden vuoden sitoumuskausi juontaa juurensa rahoituskauteen 1993–1999. Suomi liittyi Euroopan unionin jäseneksi vuonna 1995. Samalla alettiin toteuttaa myös ympäristötukijärjestelmää. Ensimmäisen sitoumuskauden pituudeksi tuli luonnollisesti viisi vuotta, koska tuolloin meneillään ollutta rahoituskautta oli juuri sen verran jäljellä.

Sitoumusten kestoa ei kuitenkaan ole muutettu, vaikka maaseudun kehittämisohjelmaa on toteutettu seitsemän vuoden jaksoissa jo vuodesta 2000 lähtien.

Kahden vuoden ero sitoumusten ja ohjelmakauden pituuden välillä ei ole mitenkään perusteltavissa. Seuraava ohjelma- ja rahoituskausi alkaa vuonna 2014. Tulevassa ympäristötukiohjelmassa sitoumusten kesto pitää heti lähdössä asettaa rahoituskauden mittaiseksi.

KYÖSTI AROVUORI on PTT:n maatalousekonomisti.

kyosti.arovuori@ptt.fi

Muut eri mieltä kuin tuottajat capin viherryttämisestä

Jos viherryttämistä ei oteta lukuun, Suomessa vallitsee laaja yksimielisyys siitä, miten suhtautua EU:n yhteisen maatalouspolitiikan eli capin uudistusesityksiin.

Se käy ilmi yhteenvedosta, jonka Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT on kerännyt kannanotoista capuudistukseen. Selvitys oli osa kymmenessä EU-maassa tehtyä tutkimusta.

Viherryttäminen ok, keinot eivät

Viherryttäminen eli pakollisten ympäristöehtojen lisääminen on EU-komission uudistusesityksen keskeinen periaate. Komissio uskoo, että maatalouden tukea on helpompi puolustaa, kun sille asetetaan ympäristöehtoja.

Tuottajajärjestöt MTK ja SLC ovat suhtautuneet viherryttämiseen varauksellisesti. Sen sijaan viherryttämisen hyväksyjiksi MTT listaa hallituksen, Elintarviketeollisuusliiton, ympäristöjärjestöt ja itsensä.

Tuottajajärjestöt ovat perustelleet kantaansa byrokratian lisääntymisellä ja esitettyjen keinojen huonolla sopimisella Suomen oloihin.

Muidenkin mielestä viherryttämisen toteutustapa vaatii säätämistä. Itse periaatteeseen ne ovat kuitenkin suhtautuneet myönteisesti.

Byrokratian keventäminen olisi tuottajien, hallituksen ja MTT:n mieleen. Sen sijaan eläinsuojelujärjestö Animalia pelkää sen johtavan eläinten hyvinvoinnin valvonnan heikkenemiseen.

Tuotantoon sidotut tuet ja maaseudun kehittämistuet saavat kannatusta kaikilta mielipiteensä esittäneiltä. Yhtään vastalausetta ei ole herättänyt myöskään tuottajien markkinaaseman vahvistaminen.

Sokerikiintiöiden poistoa vuonna 2015 vastustavat MTK, Elintarviketeollisuusliitto ETL, hallitus ja MTT. Pelkona on, että ilman kiintiöitä sokerijuurikkaasta tulee ensimmäinen viljelykasvi, jonka tuotanto loppuu EU-Suomessa.

Suomen kansalliset tuet avainasemassa

Suomen ja EU-komission neuvottelut Etelä-Suomen kansallisten tukien jatkosta käydään samaan aikaan EU:n maatalouspolitiikan uudistuksen kanssa. Myös pohjoisen tuen tulevaisuutta tarkastellaan 2014.

Näiden neuvottelujen lopputulokset vaikuttavat ratkaisevasti Suomen maatalouden tulevaisuuteen, tutkija **Ellen Huan-Niemi** sanoo.

”Kansallisten tukien muutoksilla olisi suurempi vaikutus kuin EU:n maatalouspolitiikan uudistuksella.”

Vahva cap Suomen mieleen

EU-maiden vertailussa Suomi kuuluu vahvan yhteisen maatalouspolitiikan kannattajiin Ranskan ja Espanjan kanssa.

Toisessa ääripäässä on Iso-Britannia. Se haluaa karsia maataloustuotannon tukia ja kohdentaa niitä julkishyödykkeisiin, kuten eläinten hyvinvointiin, luonnon monimuotoisuuteen ja kulttuurimaisemaan.

Muut vertailussa olleet maat olivat Kreikka, Puola, Saksa, Slovenia, Tsekki ja Unkari.

Viherryttäminen vastatuulessa

Yksikään selvityksessä mukana ollut jäsenmaa ei ole tyytyväinen EU-komission esittämiin ympäristöehtoihin.

Tutkija **Petri Liesivaaran** mukaan kaikissa EU:n jäsenmaissa nähdään, että samanlaiset ehdot eivät sovi jokaiseen maahan. Se herättää pelkoa byrokratian ja valvontatarpeen lisääntymisestä, vaikka komissio on luvannut yksinkertaistaa maatalouspolitiikkaa.

Tuotantoon sidottujen tukien säilyttäminen on Suomen lisäksi tavoitteena muun muassa Espanjassa ja Ranskassa. Tuotantoon sidottuja tukia puolustavat perustelevat kantaansa maataloustuotannon säilyttämisellä koko EU:n alueella.

Kiistely johtaa kompromissiin

Jo kymmenen maan kannanottojen vertailu osoittaa, kuinka vaikea tehtävä EU:n maatalouspolitiikan uudistaminen on.

Jäsenmaat pyrkivät varmistamaan mahdollisimman suuren osuuden EU:n budjetista. Samalla ne haluavat säilyttää vapauden EU:n maatalouspolitiikan toteuttamisessa omassa maassaan, MTT:n tutkijat tiivistävät.

”Neuvottelujen lopputuloksena on odotettavissa enemmän poliittinen kompromissi rahoituksen jaosta kuin yhteiseen näkemykseen perustuva EU:n maatalouspolitiikan uudistus”, Liesivaara pohtii.

HEIKKI VUORELA

Urpilainen kiristäisi miljoonaperintöjen verotusta

Sdp:n puheenjohtaja ja valtiovarainministeri **Jutta Urpilainen** haluaa kiristää suurten perintöjen verotusta.

Urpilainen esitti veroprosentin nostamista yli miljoonan euron perinnöistä. Puheenjohtaja puhui lauantaina puolueensa valtuuston kokouksessa.

Ylisuuret leikkaukset Urpilainen torjui. Miljardisäästöjä tarvitaan, mutta lukuja Urpilainen ei Helsingissä eritellyt.

Valtiosihteeri **Raimo Sailas** laskee sopeutustarpeeksi vähintään viisi miljardia euroa. Päähallituspuolue kokoomus ja elinkeinoelämä myötäilevät näkemystä.

Urpilaisen mukaan demokratian kannalta on välttämättömätöntä, että viiden miljardin leikkauksia esittävät kertovat, mistä tuo summa leikataan.

”Kertokaa, että leikkauksenne pienentäisivät suomalaisten eläkkeitä. Kertokaa, että leikkauksenne iskisivät kipeästi suomalaisten arkeen.”

Valtiontalouden lähitulevaisuudesta päätetään kehysriihestä 22. maaliskuuta.

Hallitusohjelmassa kirjataan tavoite painaa alijäämä yhteen prosenttiin bruttokansantuotteesta.

Kertokaa, että leikkauksenne iskisivät kipeästi suomalaisten arkeen.

JUTTA URPILAINEN

Valtiovarainministeriö laski tämän merkitsevän kolmen ja puolen miljardin euron leikkauksia edellisessä talousennusteessaan.

Uuden sopeutumistarpeen ministeriö esittää vielä ennen kehysriihtä. Sopeutus toteutettaisiin etuuksien leikkauksina ja veronkorotuksina.

Kokoomuksen puheenjohtaja, pääministeri **Jyrki Katainen** korostaa, että säästökohteet pitää asettaa tärkeysjärjestykseen. Juustohöyläys on viimeinen keino, jollei kohteista ei muuten päästä sopuun.

MT

Epävarmuus kestosta on sähkökatkon suurin riesa

Joka kahdeksas saa korvauksia

Noin joka toinen suomalainen on kokenut sähkökatkoja viimeisen kahden vuoden aikana, maaseudun asukkaista lähes 90 prosenttia.

Joka kahdeksannelle suomalaiselle osui vähintään 12 tunnin yhtämittainen katkos, joka velvoittaa verkkoyhtiön maksamaan korvausta.

Energiateollisuus ry julkisti perjantaina tutkimustuloksia kuluttajien kokemuksista ja asenteista sähkönjakelun toimitusvarmuuteen liittyen.

Epävarmuus katkojen kestoista koettiin keskimäärin merkittävimpänä haittana. Verkkoyhtiöt saavatkin viestinnästään moitteita. Sen sijaan vikojen korjausnopeuteen kuluttajat olivat keskimäärin varsin tyytyväisiä.

Pitkiä katkoja kokeneille eniten harmia aiheutti lämpimän veden puute ja pakasteiden sulaminen.

Moni maksaisi varmuudesta lisää

Maaseudun asukkaat kokivat keskimäärin pidempiä sähkökatkoja kuin muut. He antavat myös muita hieman heikomman arvosanan sähkönjakelun varmuudelle Suomessa.

Noin 60 prosenttia olisi valmis maksamaan nykyistä suurempaa sähköverkkomaksua, jos toimitusvarmuus paranee.

Alle puolet kuitenkaan tiesi edes karkeasti verkkomaksun osuuden sähkölaskusta. Se on noin 30 prosenttia. Moni yliarvioi verkkomaksun, koska laskun mukana maksetaan sähkövero. Tämä nostaa laskun loppusummaa, **Kenneth Hänninen** Energiateollisuus ry:stä selittää.

Energiateollisuuden mielestä yhtiöt tarvitsevat asiakaspalveluunsa uusia työkaluja.

”Yksi kehityskohde on järjestelmä, jonka avulla sähköyhtiö voi tiedottaa sähkökatkoksesta asiakkaalle esimerkiksi tekstiviestillä.”

Vikojen korjaamista edistäisi lisäksi järjestelmä, jolla käyttäjät pystyisivät helposti ilmoittamaan vikojen sijainnista.

Lyhyen sähkökatkon ajaksi aggregaattia ei kannata käynnistää. Tieto katkon pituudesta auttaisi päätöksenteossa.

Yksi kehityskohde on järjestelmä, jonka avulla sähköyhtiö voi tiedottaa sähkökatkoksesta asiakkaalle esimerkiksi tekstiviestillä.

KENNETH HÄNNINEN

Suositus vierimetsien hoidosta ei tyydytä

MTK ja Energiateollisuus sopivat viime vuonna suosituksista, joiden mukaan verkkoyhtiö maksaisi maanomistajille sähkölinjojen vierimetsien hoidosta. Metsänhoitoyhdistysten olisi tarkoitus järjestellä työt ja luvat.

”Suositus ei ole niin toimiva kuin kuviteltiin”, Hänninen harmittelee.

”Malli on hidas, kallis ja byrokraattinen. Linjojen varrella on monta maanomistajaa, mikä vaikuttaa työmäärään ja kustannuksiin.”

HENRIK SCHÄFER

MT:n liitteenä ilmestyvä Maaseudun Tiede uudistui

Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n ja Maaseudun Tulevaisuuden yhteistyönä tuottama Maaseudun Tiede -liite ilmestyy tämän lehden välissä uudistuneena.

”Raikkaalla ulkoasulla ja selkeällä juttujen asettelulla pyrimme tarjoilemaan maa- ja elintarviketalouden tuoreiden tutkimusten tulokset entistäkin paremmin lukijoiden saataville. Liitteen sivumäärä kasvaa 20 sivuun, ja lehdestä löytyy luettavaa koko ruokaketjusta kiinnostuneille”, kertoo liitteen toimitussihteeri **Niina Pitkänen** MTT:stä.

Maaseudun Tieteen päätarkoitus on kertoa maa- ja elintarvikealan tutkimustietoa. Tavoitteena on antaa virikkeitä tiedon soveltamiseksi käytäntöön, mutta myös poliittiseen päätöksentekoon.

Ulkoasun lisäksi uutta ovat tutkijan mielipidepalsta, jonka kirjoittaja ja aihe vaihtuvat ajankohtaisuuden mukaan, kolumni, sarjakuva ja arkipäivän tieteentekijän esittely. Ensimmäisessä numerossa osuudestaan tieteen tekemiseen kertoo MTT:n tutkimushankkeen sopimusviljelijä **Kari Vaismaa**.

Lampaita-sarjakuvaa piirtää turkulainen arkeologi **Jouko Pukkila**.

”Aiheena lampaat ovat kiehtovia, koska niihin liitetään mielikuvia niin laumasieluisuudesta kuin helposta ohjailtavuudesta. Noiden mielikuvien peilaaminen ihmisten maailmaan ja toisaalta niiden kääntäminen päälaelleen on jaksanut viehättää minua”, Pukkila kertoo.

Kolumnistina aloittaa kokemäkeläinen 33-vuotias **Aapo Korkeaoja**. Hän on taiteen maisteri, opettaja ja kuraattori sekä luomuviljelijä.

Omasta mielestään hän hahmottuu sitkeänä idealistina tai vekkulina isänä.

Taide ja maatalous ovat Korkeaojan mielestä luonteva ja hyvin toisiinsa lomittuva pari. ”Elämäntapa-ammatti, alkutuotanto, uhanalaisuus ja tukiaiset yhdistävät kumpaakin ammattia ja elämänlajia.”

Kolumneissaan Korkeaoja sanoo pyrkivänsä hivuttautumaan arjen itsestäänselvyyksien selustaan löytääkseen totuuden, tai ainakin sen osia.

Maaseudun Tiede ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Se on luettavissa myös netissä. Linkki on MTT:n verkkosivujen julkaisut-alasivulla.

HEIKKI VUORELA

KARI SALONEN

Maaseudun Tieteen uusi ulkoasu on MTT:n ja Maaseudun Tulevaisuuden yhteistyön tulos.